

opregnet samtlige betingelser for erhvervelse uden hensyn til de nærmere omstændigheder. De gældende dispensationsregler viser imidlertid, at det ikke har været tanken, at enhver erhverver skal opfylde samtlige betingelser. Ved at tilpasse dispensationspraksis i henhold til § 18, navnlig vedrørende kravene om uddannelse og jordbrug som væsentligste erhverv, har man administrativt søgt at styre erhvervelserne i overensstemmelse med den strukturpolitiske tankegang, der lå til grund for 1978-loven. I forslaget er § 16 opbygget således, at erhvervelsesbetingelserne udtrykkeligt er tilpasset forskellige ejendoms-kategorier, og således, at kravene er strengest ved erhvervelse af større ejendomme. I forbindelse med en foreslået skærpelse af adgangen til erhvervelse af ejendom nr. 2 er reglerne herom udskilt i § 16, stk. 4. Med de foreslåede ændringer forventes det, at der i langt de fleste tilfælde vil kunne disponeres direkte på grundlag af loven, og dispensationer vil derfor kun komme på tale i egentlige undtagelsestilfælde.

Kravet om jordbrug som væsentligste erhverv opretholdes ved køb af ejendom nr. 2, men foreslås i øvrigt i overensstemmelse med landbokommissionens indstilling ophævet ved erhvervelse af ejendom nr. 1. Uddannelseskravet og kravet om egen drift foreslås ophævet for mindre ejendomme (jordtilliggende under 15 ha og grundværdi ved årsreguleringen i 1985 ikke over 164.000 kr., idet uddannelseskravet dog samtidig foreslås skærpet ved erhvervelse af ejendomme over 30 ha. Det er hensigten at opretholde den i landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 644 af 20. december 1985 § 1, stk. 4, fastlagte »bestyrerregel«, idet kravet om væsentligste erhverv for erhververen dog bortfalder, samtidig med at det overvejes at skærpe kravene til bestyrerens uddannelse.

De lempelige regler i §§ 17 og 17a for erhvervelser ved arv og i familiehändler foreslås i al væsentlighed videreført. Det er tanken at tilrettelægge dispensationspraksis således, at papirløse samlivsforhold i vidt omfang vil kunne sidestilles med ægteskabelige forhold. Visse minimumskrav må dog stilles for at modvirke omgåelse.

Anpartsreglerne, der i 1978-loven findes forskellige steder i §§ 16-18a, foreslås samlet i en ny § 18a for at forbedre overskueligheden. Samtidig foreslås reglerne i fri handel, dvs. uden for arve- og familiesituationerne, begrænset til tilfælde, hvor samtlige anpartserhververe agter at deltage aktivt i driften (såkaldte andelsbrug).

Selskabsreglerne i §§ 20 og 21 foreslås bevaret, bortset fra indføjelser af en dispensationsregel for andelsbrug i selskabsform. Den hidtidige praksis,

hvorefter der hovedsageligt kun gives tilladelse til selskabserhvervelse, hvor der er tale om forsknings- eller forsøgsformål eller visse sociale formål, forudsættes videreført uændret.

Som nævnt under de almindelige bemærkninger, er det næppe muligt at få et klart billede af, hvilken betydning erhvervelsesrestriktionerne i 1978-loven har haft for strukturudviklingen og prisdannelsen for landbrugsejendomme. Det må dog alt andet lige antages, at de gældende restriktioner har en prisdæmpende effekt for de lidt større ejendomme på grund af indsnævringen af efterspørgerkredsen.

De foreslåede ændringer i erhvervelsesreglerne vil for visse kategorier ejendomme indebære en udvidelse af efterspørgerkredsen, samtidig med at kredsen for andre kategorier indsnævres. Alt i alt vil de ændrede regler medføre en mere tilfredsstillende afgrænsning af efterspørgere til forskellige ejendoms-kategorier.

Det kan ikke på forhånd udelukkes, at den foreslåede udvidelse af mulighederne for at erhverve mindre ejendomme vil medføre et forøget efterspørgselspres med deraf følgende indvirkning på handelspriserne. Ved bedømmelsen af rækkevidden og konsekvenserne af de foreslåede ændringer må det imidlertid tages i betragtning, at en bred køberkreds igennem hidtidig administrativ praksis allerede har haft adgang til at erhverve mindre landbrugsejendomme, som forudsætter indtægter fra andet erhverv. Hertil kommer som anført af landbokommissionen, at det under de gældende erhvervelsesregler formentlig ikke mindst er de etablerede landmænd, der påvirker prisniveauet i opadgående retning.

De foreslåede ændringer, der som anført indebærer en skærpelse af uddannelseskravet ved erhvervelse af ejendomme på 30 ha eller derover, en tilbagevenden til 1978-lovens uddannelseskrav for mellemgruppen og en ophævelse af uddannelseskravet for mindre ejendomme, kombineret med en administrativ praksis, hvorefter dispensationer kun tænkes meddelt i egentlige undtagelsestilfælde, må det forventes, at ikke-landmænds erhvervelser vil koncentreres om ejendomme, der typisk ikke erhverves af egentlige deltids- eller heltidslandmænd. Hertil kommer, at det skærpede uddannelseskrav ved de større ejendomme må antages at dæmpe efterspørgslen efter disse ejendomme og dermed forbedre de veluddannede landmænds etableringsmuligheder.

Med hensyn til omsætningen af tillægsjord kunne en umiddelbar virkning af forslaget være en indskrænkning i udbudet. En sådan tendens mod-